

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto K 15.—
za pol leta 7:50
za četrť leta 3:80
za 1 mesec 1:30

Posamezna številka 60 vin.

Uredništvo in upravnštvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), prtiličje, levo.
Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 30

Ptuj, 14. decembra 1919

I. letnik

Naročnikom!

Vsled štrajka črkostavcev, ki je trajal skoro dva meseca po vsej Sloveniji, smo bili tudi mi primorani ustaviti izdajo lista. Štrajk je končan in z današnjo številko počne list zopet redno izhajati. Prosimo p. n. naročnike potrpljenja; skušali bomo zamujeno nadoknaditi. List se bo zopet vsakomur redno dostavljal.

Uredništvo.

Kolkovanje kron.

Od 30. novembra t. l. naprej se kolkujejo pri naših uradih in denarnih zavodih zigosane krone. Naval je povsod velikanski. Ob 3. uri zjutraj se že nastavijo ljudje in čakajo celo dopoldne predno pridejo na vrsto.

Pri izmenjavi se obdrži 20%. Za pridrženi denar se izda posebna pobotnica (priznanica). S kolkovanjem se naj doseže zmanjšanje množine kron. V Uradnem listu št. 160 objavljena okrožnica pravi, da bi po vsej človeški pameti kolkovanje in zmanjšanje števila kron za 20% moralo prinesiti znižanje cen.

Toda, kadar se gre za znižanje cen, se naša človeška pamet vedno zmoti. Vsled kolkovanja niso cene samo ostale na dosednji neznosni višini, nasprotno povsod se opazja, da se cene še dvigajo. Torej glavnega smotra s kolkovanjem le nismo dosegli. Sedaj še upamo, da se bo vsaj končna izme-

njava krone v naš bodoči narodni novc (dinar) izvedla tako, da ne bo zopet trpelo narodno gospodarstvo. Po mnenju strokovnjakov se pa naša valuta ne bo zboljšala poprej, dokler se ne odloči naša vlada, da z zaplembo velikega dela vojnih dobičkov ne zmanjša števila v prometu se nahajajočih kron. Naša krona se pa mora potem zamenjati za dinar v razmerju ena proti eni in ne v razmerju ena do 3 ali celo ena do 5. Saj ima naša krona pri nas isto kupno moč, kakor dinar v Srbiji. Pri nas stane skoraj splošno vse blago v kronah toliko, kakor v Srbiji v dinarjih. Z vsako neprimerno zamenjavo naše krone bi se torej kroni le škodovalo, dinarju pa prav nič ne koristilo.

Zborovanje kmetijskih podružnic ptujskega okraja

se je vršilo dne 30. novembra t. l. v Narodnem domu v Ptuj. Zborovanje ja sklical g. Mihael Brenčič, kot komisar ptujskega okrajnega zastopa. Poročali so na zborovanju g. ing. Lah kot tajnik Kmetijske družbe v Ljubljani, nadrevizor Pušenjak za Zadržno zvezo v Mariboru in Janko Lesničar za Zadržno zvezo v Celju. Zastopane so bile skoraj vse kmetijske podružnice ptujskega okraja. Sklenilo se je:

1. da se ustanovi zveza kmetijskih podružnic za ptujski okraj,
2. da so osnuje posebna zadruga za nakup kmetijskih potrebščin in za prodajo kmetijskih pridelkov.

Izvolil se je kot predsednik zveze kmetijskih podružnic g. Miha Brenčič; v odbor so bili izvoljeni gg. Jakob Muhič, oskrbnik Rudl, vinorejski inštruktor Zupanc, župnik Toman, posestnik Vesenjaki v Moškanjcih. Dalje pripadajo v širši odbor vsi načelniki obstoječih podružnic ptujskega okraja.

bo treba jutri s tremi jeziti, daj eno meni."

"O prav rad; kdo pa si ti?" je vprašal kraljevič, misleč, da nekdo uganja šale z njim.

"Jaz sem kralj solnca in hočem imeti tvojo sestro za kraljico."

"Počakaj torej malo, prinesem jo. Za njo bo velika čast, če postane tako vplivna kraljica." In tekel je v spalnico najstarejše sestre, vzel jo v naročje, odnesel v svojo sobo in jo porinil skozi okno. Solnčnik, njen ženin, jo je odnesel po zlatem mostu v solnčno palačo.

Zarana je povedal Silomil sestrami, kaj se je z njuno sestro zgodilo. Bilo je krika in groženj, da je prihajalo kraljeviču tesno; ves dan nista izpregovorili z njim, šele zvečer, ko sta odhajali v svoji sobi, je prišla starejša sestra k bratu in mu pošepetala na uho: "Če pride k tebi ponoči zopet ženin, ne odpravljaj ga s praznimi rokami."

"Glejmo!" si je mislil Silomil, "niti bi ne rekel, da bi si sestre tako želeli ženinov; zarana sta delali, kakor bi do smrti ne hoteli z menoj izpregovoriti, zdaj pa še sami prosita."

V svoji sobi ni mogel zaspati, čakajoč novega ženina. O polnoči je potrkal nekdo na okno in Silomil se je takoj oglasil: "Kdo je?"

"Kralj meseca sem in tvojo sestro želim za soprogo."

"Počakaj, počakaj, takoj grem po njo." In hitel je po sestro, prinesel jo dol in položil na okno. Mesečnik jo je vzel v naročje in jo odnesel po srebrnih oblačkih v mesečno palačo.

Zjutraj je pripovedoval Silomil vse zapuščeni sestrin, ki se je jokala in grozila, kaj bo oče rekel. Zvečer pa je prosila tudi ona, naj ji preskrbi ženina.

Na zborovanju se je posebno naglašalo, da je nujno potrebna združitev vseh kmetijskih slojev v močno organizacijo. Dandanes, ko se organizujejo delavci, obrtniki, uradniki, tudi kmet ne sme zaostati. Od vlade moramo zahtevati, da se kmetске koristi vpoštevajo pri sklepanju trgovskih pogodb s tujimi državami in pri določitvi carine.

Upamo, da se bo pričelo živahno delovanje po naših kmetijskih podružnicah v celem okraju.

Madžarski upad v Prekmurje.

(Piše ožividec.)

V noči od 28. na 29. novembra 1919 so se pripravljali Madžari na velik upad v del Prekmurja, ki je po naših četah zaseden. Napad je bil organiziran v večjem obsegu; dognalo se je od vojaške strani, da se je izvršil na 25 do 30 km široki fronti. Cilj madžarskega vpada je bil zasedba Dolnje Lendave, ter reokupacije Prekmurja do Mure. Madžari so napadli z močnimi regularnimi in iregularnimi silami. Da je bil napad v Prekmurje organiziran od višje strani, je najboljši dokaz to, da je spremljal vojaško akcijo sovražni aeroplan, ki je nad Muro motril premikanje naših in napredovanje madžarskih čet. Proti jutru dne 29. novembra 1919 se je posrečilo Madžarom, potisniti nase slabe predstraže od demarkacijske črte nazaj, ter prodirati z jakimi silami proti Dolnji Lendavi in Muri. Približno ob 5. uri zjutraj so se vneli v okolici mesta Doljna Lendava ljuti boji, v katerih so se izkazale naše moči preslabe in so se morale umakniti. Kmalu so se razvili v mestu samem hudi ulični boji, katerih se je vdeležilo tudi mestno, nam sovražno prebivalstvo. V teh bojih je bilo ubitih približno 25 Madžarov; naše izgube so bile primeroma majhne.

Ko je kraljevič legel, je potrkal zopet nekdo močno na okno. "Ali prihajaš tudi ti po sestro?" je vprašal takoj kraljevič.

"Prihajam, če mi jo daš."

"Kdo si?"

"Kralj vetrov."

"No, imel bom poštene svake", si je mislil Silomil in tekel po najmlajšo sestro. Položil jo je za okno, Veternik pa jo je vzel in sedel z njo v sinjeoblačni voz, ki so ga potegnili štirje bujni konji v zrak.

Ko se je vračal kralj s kraljico s svojega potovanja, je prišel kraljevič sam naproti. Kralj se je čudil, kako da ne prihajajo z njim kraljične, in je vprašal Silomila, kje so.

"Ljubi oče, vse tri sem omožil."

"Kaj praviš?" so vzkliknili stariši.

"Zares; ena je sedaj kraljica solnca, druga kraljica meseca, tretja pa kraljica vetrov." Kraljevič je vse povedal, kako je bilo.

Ko so slišali stariši o veliki sreči svojih hčer, jim je podelil srd na sina, in očitali so mu samo to, zakaj ni počakal na nje.

Kraljeviču pa je bilo kmalu žal, ko ni bilo sester doma. Gnalo ga je za njimi po svetu in prosil je, če bi smel oditi. Z očetovim dovoljenjem je sedel na konja in odrinil v svet.

Jahal je več dni in prijahal na zeleno loko, kjer je ležala množica mrtvih teles. Kaj se je neki tukaj zgodilo? Bila je bitka, ka-li? Jezdi dalje in zagleda za gričem grad. Pri odprtih vratih sedi starček, ki mu pravi: "Gospod, vi jezdite tako pogumno v ta grad; ali ne veste, da vas čaka smrt?"

(Nadaljevanje sledi.)

Pravljice Božene Nėmcove.

Prevedel Dr. P.

(Nadaljevanje.)

O Solnčniku, Mesečniku in Veterniku.

Živel je svoje dni kralj, ki je imel sina in tri hčere. Zgodilo se je, da se je odpeljal s kraljico na tri dni iz gradu. Izročil je torej grad in hčere sinu in mu strogo naročil, naj ne počenja nikakih neumnosti, ker je vedel, da rad sestre draži.

Jedva pa je kralj iz gradu odnesel pete, je princ Silomil zaukal in hitel k sestram. Našel jih je na vrtu. "Čujte, deklini," je kričal že od daleč, "zdaj smo sami doma. Tri dni se lahko igramo, kakor se hočemo. Jaz sem kralj in vi me morate ubogati."

"Kdo bi se s teboj igral," so odgovarjale sestre, lepe kraljične kakor rožni cvet. "Ti nas dražiš in jeziš; pusti nas rajši pri miru; mi te ne bomo ubogale."

"Če me ne boste ubogale, ne dobite ne jesti ne piti in dam vas zapreti v vaše sobe, kjer mi ostanete, dokler se ne vrnejo stariši."

"Le počakaj, ti zdražbar! Kaznovale te bomo, da boš pomnil."

Nalomile so vej, natrgale cvetic in jih metale na brata; on je bežal in jih zopet preganjal in tako so se dražili do večera.

"Koliko se človek s temi dekleti najezi!" je rekel mladi kraljevi namestnik, ko je legal na ležišče. Kar se odpre tiho okence in nekdo zašepeče: "Da se ti ne